

ECDC Covid-19 stebėjimo rekomendacijos:

perėjimas nuo skubių priemonių prie įprastinio kvėpavimo takų infekcijų stebėjimo

ECDC TECHNICAL REPORT

COVID-19 surveillance guidance

Transition from COVID-19 emergency surveillance to routine surveillance of respiratory pathogens

October 2021

Doc. dr. Rimas Jankūnas
Farmakologas
Sveikatos teisės instituto direktorius

About ECDC

ECDC is an EU agency aimed at strengthening Europe's defences against infectious diseases. The core functions cover a wide spectrum of activities: surveillance, epidemic intelligence, response, scientific advice, microbiology, preparedness, public health training, international relations, health communication, and the scientific journal *Eurosurveillance*.

ECDC disease programmes cover:

- Antimicrobial resistance and healthcare-associated infections
- Emerging and vector-borne diseases
- Food- and waterborne diseases and zoonoses
- HIV, sexually transmitted infections and viral hepatitis
- Influenza and other respiratory viruses
- Tuberculosis
- Vaccine-preventable diseases.

In 2021, ECDC continues to contribute to health security, giving particular attention to the following areas:

Tai ES agentūra, skirta stiprinti Europos apsaugą nuo infekcinių ligų:

- stebėti situaciją
- pasirengti / reaguoti
- racionaliai valdyti epidemijas
- teikti mokslines konsultacijas
- vykdyti visuomenės sveikatos mokymą

Pagrindinės rekomendacijos

Pagrindinės rekomendacijos (1)

- Pereiti ***nuo skubių priemonių prie tvaresnių ir objektyvesnių stebėjimo sistemų***, kurios leistų vykdyti integruotą COVID-19, gripo ir kitų kvėpavimo takų ligų sukėlėjų stebėjimą.
- ***Daugiausia dėmesio skirti simptominių atvejų fiksavimui***, t.y. testai turėtų būti atliekami pasireiškus COVID-19 simptomų.
- Jei neįmanoma išsamiai ištirti visų asmenų, kuriems pasireiškė simptomai, tai reikia atrinkti ir tirti reprezentatyvias simptomų turinčių žmonių imtis.

Pagrindinės rekomendacijos (2)

- ➡ Daryti reprezentatyvios teigiamų SARS-CoV-2 mėginių grupės sekoskaitą
- ➡ Apsvarstyti seroepidemiologinių tyrimų galimybę
- ➡ Daryti vakcinų veiksmingumo stebėjimo *ad hoc* tyrimus, toliau stebėti mirtingumą

MIRTYS PO TEIGIAMO TESTO VS MIRTYS PO SKIEPO

Iliustracijoje kairėje esančiame grafike pavaizduotos mirtys dėl visų priežasčių skaičiuojant nuo užsikrėtimo COVID-19 dienos. Raudona linija yra tikėtinas kasdinių mirčių dėl visų priežasčių skaičius tarp visų žmonių*, kuriems buvo diagnozuotas COVID-19, apskaičiuotas naudojant 2015–2019 metų mirtingumą pagal amžių ir lytį. Tokių kasdien turėtų būti 12, tačiau matome, kad diagnozavus COVID-19 šis skaičius išauga keliasdešimt kartų per kelias savaites po užsikrėtimo ir taip pat išlieka dvigubai didesnis net praėjus 60 dienų po užsikrėtimo. Iliustracijos dešinėje matome, kad situacija su vakcinomis yra visiškai priešinga. Statistinis mirtingumas per dieną tarp 1,7 mln. asmenų, gavusių pirmą vakcinos dozę, yra 78. Tačiau matome beveik perpus mažiau mirčių, šis efektas ypač ryškus per pirmas kelias dienas po vakcinos, kai miršta keturis kartus mažiau žmonių, nei tikėtina šioje grupėje. Per 60 dienų laikotarpį* po COVID-19 diagnozės statistiškai turėjo mirti 732 žmonės, tačiau mirė 8 728. Per 60 dienų po pirmos vakcinos dozės statistiškai turėjo mirti 4 758 žmonės, o mirė 2 511.

* įtraukti asmenys, gavę teigiamą testą/pirmą vakcinos dozę iki rugpjūčio 23 d., kad visi asmenys turėtų 60 dienų stebėjimo laikotarpį

Šie duomenys yra atverti visuomenei ir yra kasdien atnaujinami:

<https://osp.stat.gov.lt/covid-dashboards> ? -> Pasirinkti švieslentę -> Atviri duomenys -> "Mirę asmenys, kurie buvo skiepyti" -> „View Full Details“

Kas pasikeitė?

Kas pasikeitė (1)

- Priežiūros sistemos labai patobulėjo, dauguma ES/EEE šalių pasiekė didelį tyrimų pajėgumą.
- Bet nebuvo iki galo numatytas naujos testavimo politikos poveikis (pvz., sistemingas nesimptominių asmenų tikrinimas), todėl epidemiologiniai rodikliai gali būti iškreipti.
- Didelis testavimo intensyvumas (apie 4000 testų 100000 EEE gyventojų per savaitę) ilgainiui gali būti netvarus.

Kas pasikeitė (2)

- ➡ Dominuojant SARS-CoV-2 Delta variantas, daugiau dėmesio reikia skirti tikslingam mėginių ėmimui siekiant:
 - ➡ anksti aptikti naujus variantus
 - ➡ kuo geriau išnaudoti ribotus sekoskaitos išteklius
- ➡ Būtina išlaikyti reprezentatyvią imtį *

Kas pasikeitė (3)

- Pasikeitė Covid-19 epidemiologija: dažniau serga jaunesni žmonės, mažiau sunkių atvejų*, *lock-down'ų* ir pan.
- Vakcinomis siekiama užkirsti kelią sunkiai ligai, bet infekcija vis tiek plinta, todėl tikėtina tolesnė viruso cirkuliacija.
- Dėl to reikia nuoseklesnio stebėjimo, kad būtų galima tinkamai stebėti tendencijas, nustatyti didėjančio plitimo ir infekcijos pasunkėjimo sritis.
- **Svarbu užtikrinti, kad testavimo indikacijos skiepytiems ir neskiepytiems būtų tokios pačios.**

Covid-19 stebėjimo ES/EEE tikslai

- Stebėti sergamumą Covid-19 ir sunkius atvejus siekiant **parinkti visuomenės sveikatos priemones* ir įvertinti jų poveikį.**
- **Anksti nustatyti naujus SARS-CoV-2 variantus siekiant** greitai įvertinti jų savybes ir paskelbti galimas sulaikymo priemones.
- Remti vakcinų veiksmingumo stebėjimą siekiant **optimalių vakcinacijos programų ir strategijų.**

Covid-19 atvejo apibrėžimas

- Reikėtų fiksuoti į gripą panašių ligų ir (arba) ūmių kvėpavimo takų infekcijų rodiklius.
- Idealiu atveju reprezentatyvi imtis turėtų būti kartu ištirta dėl gripo ir SARS-CoV-2.
- Patvirtintas COVID-19 atvejis – bet kuris asmuo, kuris atitinka **klinikinius IR laboratorinius kriterijus**.

The background of the slide is a photograph of a mountain range shrouded in mist. A person is visible standing on the highest peak. On the left side, there is a solid blue arrow pointing horizontally towards the right, partially overlapping the text.

Lietuvos realybės iliustracija

Lietuvos realybė

Combined indicator: 14-day notification rate, testing rate and test positivity, updated 28 October 2021

Šalys, priskiriamos raudonai ir pilkai zonai

Europos ekonominės erdvės šalys

Airija

Austrijos Respublika

Belgijos Karalystė

Bulgarijos Respublika

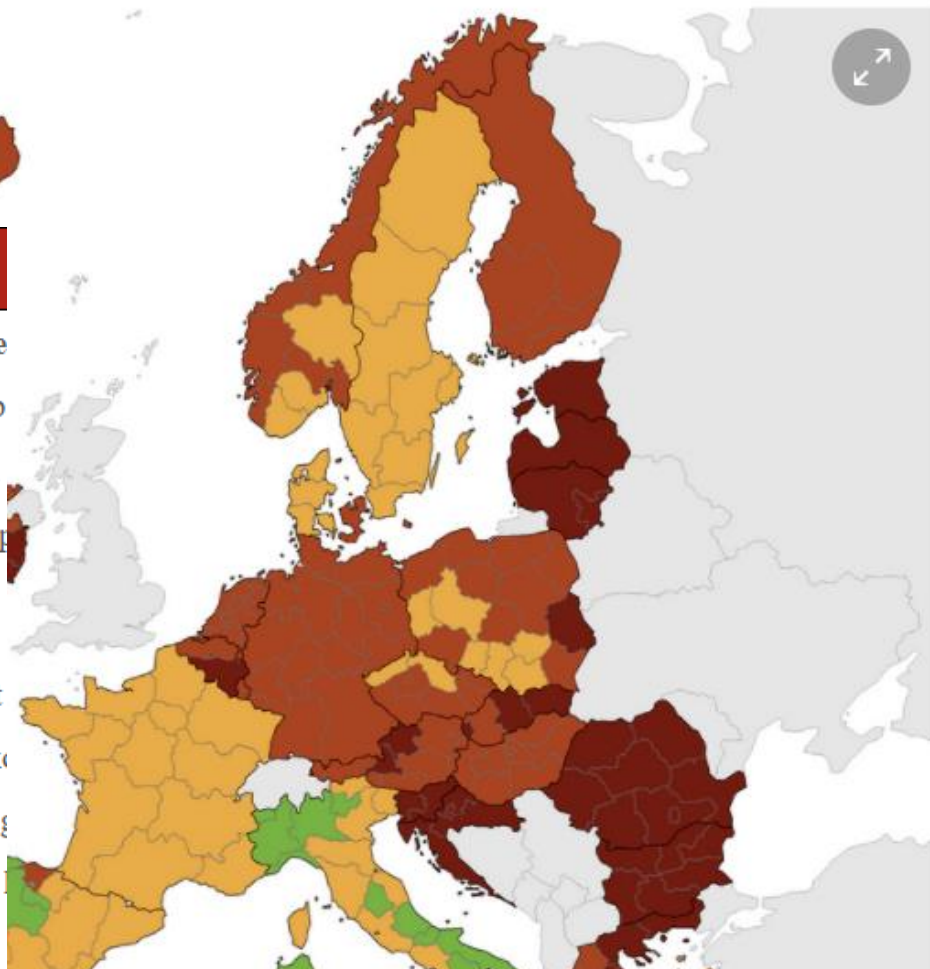
Čekijos Respublika

Danijos Karalystė

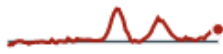
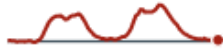
Prieš atvykstant į Lietuvą, ne užpildyti [anketą](#) ir gautą p transporto priemonę arba, jeigu pareigūnams pasienio kontrolės p

Pasienio darbuotojai, taip pat Respublikos ir kitos Europos Eko reikalais, mokiniai ir juos į u turi užsiregistruoti ne rečiau

Privaloma 10 dienų izoliacija (izoliuotis nereikia paskiepytiems pagal visą vakcinacijos schemą arba persirgusiems asmenims, yra ir kitų išimčių, kurios skelbiamos čia: <https://nvsc.lrv.lt/isimtys>):

**Bet Lietuva – vakcinacijos
čempionė tarp 11 šalių,
išsivadavusių nuo**

COUNTRY / CITY		TIME PERIOD	COVID-19 DEATHS	EXCESS DEATHS	PER 100K PEOPLE											
Bulgaria		Apr 20th 2020-Oct 3rd 2021	21,000	41,300		599	7	4.7	6.7	7.0	EU/EEA					
Peru		Mar 23rd 2020-Oct 10th 2021	199,640	196,040		588	5	8.0	9.0	8.5	Austria					
Russia		Apr 1st 2020-Sep 30th 2021	203,530	781,400		536	3	8.7	8.3	9.2	Belgium					
North Macedonia		Apr 1st 2020-Jul 31st 2021	5,480	10,810		519	5	3.5	3.8	5.7	Bulgaria					
Lithuania		May 25th 2020-Oct 3rd 2021	5,020	12,900		479	0	4.0	4.0	6.3	Croatia					
Bosnia and Herzegovina		Apr 1st 2020-Jun 30th 2021	9,650	15,040		461	5	4.3	5.0	5.7	Cyprus					
	2.3	3.3	6.0	7.3	7.7	5.3	4.5	5.2	3.3	3.5	3.8	4.2	4.8	4.2	6.3	Czechia
																Denmark
Latvia		Oct 19th 2020-Sep 26th 2021	2,640	4,520		242	7	8.7	9.0	9.7	Estonia					
																Finland
																France
																Germany
																Greece
																Hungary
																Iceland
																Ireland
																Italy
																Latvia
																Liechtenstein
																Lithuania
																Luxembourg
	6.0	4.3	3.8	3.5	3.3	4.3	4.3	6.3	4.0	3.8	4.7	4.8	4.8	6.3	5.8	Malta
	5.3	7.0	6.3	5.8	5.5	5.0	4.8	4.2	4.5	3.8	3.3	2.5	2.3	3.7	3.0	Netherlands
	5.3	6.7	6.8	5.2	4.0	4.2	5.0	5.3	5.0	4.8	3.7	3.5	4.0	6.0	6.3	Norway
	2.7	2.7	2.7	3.7	4.3	4.7	5.0	6.0	6.0	7.0	4.2	3.7	4.0	4.0	4.3	Poland
	2.2	2.2	2.2	1.8	1.8	2.7	2.3	2.3	3.0	3.7	3.3	3.7	4.0	4.8	4.8	Portugal
	7.7	7.0	7.3	5.2	5.3	5.3	5.5	5.7	4.2	3.7	3.2	3.8	2.8	3.7	3.3	Romania
	2.8	1.8	2.0	2.0	3.0	3.0	4.0	5.0	5.3	7.7	8.8	8.0	9.3	9.3	9.0	Slovakia
	2.0	2.0	2.7	2.7	2.7	2.7	3.0	3.3	5.0	6.3	7.0	6.7	8.7	8.2	7.5	Slovenia
	2.7	2.7	2.7	3.7	4.0	4.7	5.7	6.3	6.5	7.7	8.0	6.7	6.3	5.5	7.5	Spain
	7.3	8.0	8.0	6.5	6.0	6.2	6.0	4.8	4.2	4.2	3.8	3.0	2.7	2.8	3.2	Sweden
	1.7	2.7	4.0	4.3	5.0	5.7	5.3	4.8	4.8	5.5	4.5	3.2	2.7	3.0	3.2	
	2021-W27	2021-W28	2021-W29	2021-W30	2021-W31	2021-W32	2021-W33	2021-W34	2021-W35	2021-W36	2021-W37	2021-W38	2021-W39	2021-W40	2021-W41	

Ačiū už dėmesį